

Jungfru Marie kyrkogångsdag

eller Kyndelsmässodagen.

Predikan 2019-03-05 i Stockholm. Av Sten Rydh.

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn.

Bön.

Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du denna dag lät din Son, Jesus Kristus, frambäras i templet till rening för alla våra synder. Kom med din helige Ande denna stund och tala till oss om syndens allvar och nådens härlighet. Upptänd och uppehåll en levande tro i våra hjärtan och bevara oss så i din heliga kristna kyrkan intill änden så att vi blir evigt saliga. Amen.

Predikotext (2 årg. Joh. 1:16-18).

16 Av Jesu Kristi fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd. 17 Lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus. 18 Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud och i Faderns famn, han har gjort honom känd.

Idag firar vi Jungfru Marie kyrkogångsdag eller kyndelsmässodagen, som är en av de äldsta kristna högtiderna. Den infaller 40 dagar efter Jesu födelse (2 februari eller tiden kring detta datum). Enligt bestämmelserna i Gamla Testamentet skulle den förstfödde sonen frambäras i templet samtidigt som kvinnans reningsdagar var över:

”Helga allt förstfött åt mig. Allt hos Israels barn som öppnar moderlivet, både av människor och boskap, tillhör mig” (2 Mos. 13:2). Men du ska friköpa det förstfödda bland människor... När de är en månad gamla ska du friköpa dem (4 Mos. 18:15f). När kvinnans reningsdagar är över efter att hon fött son eller dotter ska hon komma till uppenbarelsetältets ingång, till prästen, med ett årsgammalt lamm som brännoffer och en ung duva eller turturduva som syndoffer (3 Mos. 12:6).

På sjunde dagen skulle alla pojkar omskäras, och därför firar vi Kristi omskärelses fest på nyårsdagen. Sedan skulle kvinnan vänta ytterligare 33 dagar, och då var hennes reningsdagar över. Totalt blev detta alltså 7+33=40 dagar. Därför firar vi nu denna kyndelsmessa (kyndel = candela, ljus) till minne av jungfru Maria framträdande i templet med Josef och det lilla Jesusbarnet.

Moderna, sekulariserade människor ser ofta dessa bestämmelser från gamla testamentet som förnedring och kvinnoförtryck. Men detta är helt felaktigt. Bibeln ser män och kvinnor som likvärdiga i Kristus. *”Av Jesu Kristi fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd (v. 16)”*, säger vår text. Vad det här är i GT är fråga om är läran om vårt syndafördärv och rening från synden genom offer. Alla människor är födda i synd, säger Skriften:

”Ja, med skuld är jag född och med synd blev jag till i min moders liv” (Ps. 51:7).

Synden är människans uppror mot Gud, som skedde redan strax efter skapelsen av Adam och Eva. Denna synd och skuld ärvs så av alla människor i alla tider. Synden skiljer oss från Gud och placerar oss under Guds vrede och förbannelse. Detta är det stora allvaret i dagens texter. Johannes skriver kort och gott i vår text: *Lagen gavs genom Mose (v. 17)*. Lagen är en ständig påminnelse om vår synd. Jesus säger: *Det som är fött av kött är kött (Joh. 3:6)*. Bestämmelserna om en kvinnas rening genom offer är därför inte en fråga om att kvinnor skulle vara särskilt syndiga, som det tyvärr om och om igen framställs inom

den radikala kvinnorörelsen. Nej, denna synd gäller oss alla, män och kvinnor, barn och vuxna, och det gäller hela vårt liv från det vi avlas i vår moders liv tills vi dör.

Josef och Maria var enkla, fattiga människor, och därför hade de inte råd med ett lamm, utan fick nöja sig med att bära fram ett par turturduvor som offer i templet.

Vad var då offren? Varje dag offrades djur i templet, och detta skulle ske till försoning av människans synd. Men kunde verkligen djuroffer åstadkomma försoning och förlåtelse? Svaret är: nej. Det finns bara ett offer, som verkligen kan försona mänsklighetens synd, och det är Jesu Kristi eget offer, då han offrade sig själv på korset för oss alla. Om detta skriver profeten Jesaja:

Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade (Jes. 53:5).

Istället för att Gud i sin vrede skulle straffa våra synder, straffade han sin egen Son, Jesus Kristus. *Straffet blev lagt på honom.* Därför blev vi genom Kristi offer frikända. Han friköpte oss för att vi skulle få *frid*. Jesus fick utstå lidande, blodiga sår och död medan vi fick liv och frid och förlåtelse för alla synder genom Honom. *Genom hans sår är vi helade.* Det är om detta vår text säger:

Lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus (v. 17).

Lagen kunde inte ge frid och förlåtelse på grund av synden. Lagen måste därför ständigt straffa våra synder. Skall då lagen förkunnas när den inte kan ge någon förlåtelse? Ja, därför att vi måste inse våra synder. Utan lagens förkunnelse är vi säkra och tror att vi inte har någon synd. Den oomvända människa inser inte hur djupt och stort syndafördärvet är. Hon tror att hon själv kan komma till rätta med det genom egna ansträngningar. Men detta att lägga bort vissa yttre, grova synder hjälper inte inför Gud. Även den som inför människor lever ett hederligt och anständigt liv är inför Gud den störste syndare. Därför måste lagen predikas med skärpa, så att hela världen står med skuld inför Gud.

Det är då dagens evangelium blir stort och underbart. **Av Jesu Kristi fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd (v. 16).** Nåden är något helt annat än lagen. Nåden kommer inte genom våra egna ansträngningar. Nåden är inte heller något som liksom fylls på kontinuerligt, lite i sänder. Nåden samverkar inte med våra gärningar och vår kärlek. Nej, nåden ges helt och fullt på en gång genom tron på Jesus Kristus. När vi står där utblottade på allt vårt eget som förlorade syndare, talar Gud till oss om nåden i Kristus. När vi hör detta öppnar Gud våra hjärtan, när och var det behagar Gud. Han gör det överallt där evangelium förkunnas rent och klart, både i Ordet och i Sakramenten, dopet, avlösningen och nattvarden. I dopet dränker han både arvsynden och alla andra synder och låter den nya människan uppstå dagligen. I avlösningen i bikten uttalas nådens ord enskilt till syndaren, så att han eller hon får en personlig försäkran om att alla synder är förlättna av Gud själv genom hans tjänare i ämbetet. I altarets sakrament kommer Kristus till varje nattvardsgäst med sin kropp och sitt blod. Allt detta sker i kraft av Guds mäktiga skaparord, som ljuder i alla nådens medel. **Av Jesu Kristi fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd (v. 16).**

Gamla testamentets offer var förebilden för Kristi offer. När översteprästen en gång om året gick in i det allra heligaste i templet med blodet från ett offerdjur, var det en förebild för Kristi offer en gång för alla. När pojkar blodigt omskars på åttonde dagen var det på samma sätt en förebild för Kristi offer och den nåd som i nya förbundet ges genom dopet. När föräldrarna i samband med barnafödelse kom och bar fram offer, när kvinnans reningsdagar var över efter 40 dagar, var det en förebild för hur Kristus genom sitt offer renar oss alla från arvsynden och alla andra synder.

Det märkliga här är att Josef och Maria skulle offra för sitt barn, som var *utan all synd!* Maria hade ju fött Guds Son, sann Gud och sann människa. **”Ingen har någonsin sett Gud.**

Den Enfödde, som själv är Gud och i Faderns famn, han har gjort honom känd”, säger vår text (v. 16). Han var som människa lik oss i allting, men utan synd. Varför behövde då Josef och Maria offra? Varför behövde Jesus omskäras? Varför behövde han senare döpas av Johannes? Varför måste han svettas blod i Getsemane? Varför måste han gisslas så grymt och bära törnekrona? Varför måste han dö på korset och läggas i graven? Svaret är ett och detsamma. Han gjorde det inte för sin egen skull, utan *för vår skull*. När Han, den oskyldige, fick utgjuta sitt blod var det *för våra synders skull*. Så är detta en uppfyllelse av vad Gud lovade redan på syndafallets dag, när han bestraffade djävulen och talade om kvinnans säd, Kristus. Gud sade:

Jag ska sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din avkomma och hennes avkomma. Han ska krossa ditt huvud och du ska hugga honom i hälen (1 Mos. 3:15).

När Jesus utförde sitt frälsningsverk fick han lida svårt. Det är detta som beskrivs med orden att Satan ”ska hugga honom i hälen”. Men samtidigt blev Satan besegrad, en gång för alla. Kristus har ”krossat hans huvud”. Det betyder att Satan inte längre har någon makt över oss när vi tror på Kristus. *Djävulen går visserligen omkring som ett rytande lejon och söker efter någon att sluka* (1 Petr. 5:8). Liksom han högg Kristus i hälen plågar han ständigt Kristi efterföljare och gör allt för att förfölja och förföra den kristna kyrkan och alla dess lemmar. Men liksom Kristus har övervunnit djävulen ger han också makt åt sina trogna att vinna seger i frestelsen, att ur lidandet och prövningen få ingå i Kristi saliga frid, både här genom tron och sedan i evighet i himmelens salighet.

Amen.